

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Нечмілова Віктора Миколайовича

«Оптимізація технологічних прийомів дорощування гібридного молодняку свиней Ірландської селекції в умовах промислової технології»,

представленої до захисту

на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук зі спеціальності 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Свинарство – національно ідентична галузь України, яка традиційно посідає перше місце серед інших галузей тваринництва, вона є не лише економічно вигідною, але й високоприбутковою. Виробництво свинини завжди займало істотну частку в структурі м'ясного балансу країни і наразі залишається однією із перспективних галузей, яка забезпечує продовольчу безпеку держави та внутрішній попит на м'ясну продукцію вітчизняного виробництва.

І в даному напрямку дослідження Нечмілова В.М., які спрямовані на вивчення впливу різної тривалості дорощування молодняку свиней сучасних порід та ліній за умов годівлі сухими та рідкими кормами на подальший прояв їх відгодівельних, забійних якостей та хімічний склад і фізико-хімічні властивості продуктів забою, є актуальними і визначають подальшу наукову цінність та практичну необхідність.

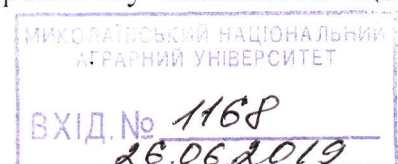
Викладені аргументи переконують в актуальності, своєчасності та необхідності дисертаційного дослідження В.М. Нечмілова, мета якого полягає в оптимізації технологічних прийомів дорощування гібридного молодняку свиней ірландської селекції в умовах промислової технології та визначенні їх впливу на підвищення продуктивності тварин (стор. 18).

2. Наукова новизна одержаних результатів. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, заслуговує наукової уваги те, що автором уперше в умовах промислової технології розроблено спосіб раннього переведення гібридного молодняку свиней ірландської селекції на відгодівлю, що передбачає скорочення на 7 діб тривалості його дорощування і сприяє підвищенню енергії росту тварин на 1,2-4,2%, покращенню конверсії корму на 3,0-5,8% та більш ранньому (на 3,0-6,4 доби) досягненню кінцевої живої маси на відгодівлі.

По-друге, цінним є те, що отримано нові знання стосовно особливостей відгодівельної та м'ясної продуктивності гібридного молодняку свиней ірландської селекції за умов годівлі їх на дорощуванні сухими, вологими та рідкими повнораціонними кормосумішами. Доведено, що годівля молодняку свиней за використання рідких повнораціонних кормосумішів призводить до підвищення показників продуктивності тварин.

По-третє, дисертантом набуло подальшого розвитку положення щодо

взаємозв'язку показників забою та м'ясо-сальних якостей при відгодівлі свиней до живої маси 100,110 та 120 кг за різних технологічних прийомів дорощування.

Вважаю, що елементи наукової новизни сформульовано коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

3. Мета і завдання досліджень. Дані структури дисертаційної роботи Нечмілова В.М. сформульовані чітко і достатньо визначені. Мету досліджень автор вбачає в оптимізації технологічних прийомів дорощування гібридного молодняку свиней ірландської селекції в умовах промислової технології та визначенні їх впливу на підвищення продуктивності тварин.

Для досягнення поставленої мети ставилося наступне коло шести завдань, зокрема: дослідити інтенсивність росту, збереженість та оплату корму гібридного молодняку свиней за сухого і рідкого типів годівлі протягом року та встановити вплив типу годівлі й пори року на продуктивні якості тварин; визначити рівень продуктивності поросят на дорощуванні за сухого, вологого та рідкого типів годівлі; встановити вплив різних типів годівлі під час дорощування на відгодівельну, м'ясну продуктивність та фізико-хімічні властивості м'яса; визначити продуктивність поросят на дорощуванні за традиційного та скороченого на 7 діб терміну дорощування за сухого і рідкого типів годівлі; дослідити відгодівельні та м'ясні якості гібридного молодняку свиней за традиційного і скороченого терміну дорощування при використанні сухого і рідкого типів годівлі та відгодівлі до різних вагових кондицій; розрахувати економічну ефективність різних типів годівлі під час дорощування за традиційного і скороченого його термінів.

4. Оцінка основного змісту та оформлення роботи. Дисертаційну роботу Нечмілова Віктора Миколайовича викладено на 204 сторінках комп'ютерного тексту українською мовою.

Складається з умовних позначень, вступу, огляду літератури за напрямом досліджень, загальної методики і основних методів досліджень, результатів власних досліджень та їх узагальнення, висновків та пропозицій виробництву, списку використаних джерел літератури, а також додатків. Робота ілюстрована 41 таблицею, 14 рисунками та 9 додатками. Список використаних літературних джерел налічує 270 найменувань, з яких 29 – іноземними мовами.

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Детальне ознайомлення з текстом дисертаційної роботи В. М. Нечмілова дає підстави стверджувати, що підхід дисертанта до оптимізації технологічних прийомів дорощування гібридного молодняку свиней ірландської селекції в умовах промислової технології відзначається фундаментальністю, ґрунтовністю дослідження. Варто відзначити добру структурованість роботи, логічність викладу, якісне оформлення наукової структури роботи.

Необхідно зазначити на обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні: зоотехнічних (показники продуктивності молодняку), біохімічних (показники крові),

фізико-хімічних (якість і хімічний склад продуктів забою), економічних (розрахунків економічної ефективності виробництва свинини), аналітичних (огляд літератури, аналіз і узагальнення результатів досліджень) та статистичних (математична обробка отриманих даних) і зрештою аналітичних (огляд літератури, аналіз і узагальнення результатів досліджень) методів.

Слід відзначити застосування експериментальної бази дисертаційної роботи, яку склали результати низки кількісних та якісних досліджень, зокрема: ТОВ «Науково – виробниче підприємство «Глобинський свинокомплекс»» та ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» Полтавської області, лабораторії науково-дослідного центру біобезпеки (м. Дніпро). Справляє позитивне враження база джерел опрацьованої літератури в роботі. Видання, включені до списку використаної літератури, насамперед зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки автора, її наукову зрілість.

6. Оцінка змісту та завершеності дисертації. У вступі чітко обґрунтована актуальність проблеми, науково-коректно сформульовано мету, яка корелює з темою, та конкретизується у завданнях, окреслено об'єкт та предмет роботи. Логічно окреслено систему використаних у роботі дослідницьких методів.

У першому розділі дисертаційної роботи «Огляд літератури...» (22-47 стор.) здобувач послідовно з посиланням на доступну інформацію висвітлює оглядовий та критичний аналіз попередніх досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених з питань історичних аспектів, сучасного стану та перспектив розвитку свинарства в Україні. Нечмілов В. М. показав ефективність виробництва свинини за різних типів годівлі, навів фактори впливу на продуктивність свиней на дорощуванні.

Підсумковий аналіз огляду літератури свідчить, що підвищення продуктивності гібридного молодняка свиней в умовах промислової технології виробництва свинини варто здійснювати шляхом оптимізації технологічних прийомів його дорощування. А в подальшому автором на основі аналітичного і практичного мислення обрано напрям та обґрунтовано проведення власних досліджень, з чим і я, як опонент, безумовно погоджуюся.

У другому розділі «Загальна методика й основні методи досліджень» (48-59 стор.) автор навів загальну схему досліджень, вказав господарства, в яких проводились науково-господарські дослідження, лабораторію науково-дослідного центру біобезпеки, де оброблялись експериментальні матеріали, а також методики і методи досліджень з посиланням на авторів проведених етапів науково-виробничих експериментів.

Третій розділ «Результати власних досліджень» (60-138 стор.), який вибудований на результатах експериментальних досліджень з біологічними об'єктами включас 12 підрозділів, де Нечмілов В. М. обґрунтовує доцільність проведення власних досліджень. При описанні отриманих цифрових результатів, автор зробив відповідні порівняння з роботами інших

дослідників. Безумовно, одержані результати експериментальних даних оброблені методами варіаційної статистики, а впроваджені результати досліджень забезпечують одержання додаткового прибутку та підвищення рівня рентабельності виробництва продукції свинарства.

Четвертий розділ «Аналіз та узагальнення результатів досліджень» (139-146 стор.) підсумовує матеріали досліджень. Автор кваліфіковано узагальнює весь експериментальний продукт досліджень, порівнює з думками інших дослідників, що опублікували свої результати наукових розробок за аналогічною проблематикою.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, які впливають зі змісту роботи, є логічними, слугують віддзеркаленням основних результатів дисертаційної роботи.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, є очевидним, що мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

7. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. На мій погляд, результати дисертаційного дослідження характеризуються теоретичною та практичною значущістю. Вони використані: при впровадженні в умовах технологічного процесу виробництва свинини в умовах свиного господарств; у навчальному процесі, при викладанні спеціальних дисциплін у вищих навчальних закладах; при підготовці навчальних посібників, підручників, науково-методичних розробок, науково-виробничих рекомендацій із технології виробництва продукції свинарства.

8. Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення та висновки дисертаційної роботи викладено у 12 публікаціях, із них: 1 стаття в іноземному виданні, 7 статей у фахових наукових виданнях, затверджених МОН України, 1 з яких включена до міжнародних наукометричних баз, 4 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Таке представлення результатів наукової роботи, на думку опонента, є достатнім.

Основні положення дисертації широко апробовані на наукових конференціях, серед яких: II Міжнародній науково-практичній конференції зі свинарства «Сучасні аспекти годівлі свиней» (Полтава, 2018 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні технології виробництва продукції тваринництва» (Харків, 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Розведення та селекція тварин: досягнення, проблеми, перспективи» (Житомир, 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Научно-образовательные и прикладные аспекты производства и переработки сельскохозяйственной продукции» (Росія, Чебоксари, 2018 р.); Міжнародному науковому симпозиумі, присвяченому 85-річчю Державного аграрного університету Молдови «85 ani ai Facultății de Agronomie – realizări și perspective» (Республіка Молдова, Кишинів, 2018 р.), Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції

Херсонського ДАУ «Сучасний стан та перспективи розвитку тваринництва України в умовах євроінтеграції», (Херсон, 2017-2018 рр.), науково-практичній конференції науково-педагогічних працівників, наукових співробітників та аспірантів Сумського національного аграрного університету (Суми, 2017-2018 рр.).

Загалом вважаю, що дисертація пройшла належну апробацію; вона є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

9. Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки виконаної В.М. Нечміловим дисертаційної роботи. Акцентую увагу, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

10. Дотримання правил поводження з тваринами та біоетики. Правила поводження з тваринами дисертантом дотримані повністю, піддослідним тваринам було створено комфортні умови годівлі, водонапування, утримання, догляду, профілактики та лікування.

11. Дискусійні положення та зауваження. Детальне ознайомлення з матеріалами дисертаційної роботи і авторефератом дає підстави стверджувати про обґрунтованість наукових положень, висновків і пропозицій, що в них містяться. Зміст дисертаційної роботи охоплює ключові аспекти теми. Отримані результати підтверджуються достатнім використанням публікацій вітчизняних та зарубіжних авторів за темою досліджень. Дисертаційна робота представляє потрібні дослідження, виконані безпосередньо автором В.М. Нечміловим.

Оцінюючи представлену роботу загалом позитивно, вважаю за доцільне уточнити деякі моменти та висловити свої зауваження і побажання:

1. Авторів слід пояснити, який зв'язок наукової теми планів науково-дослідних робіт лабораторії селекції свиней Інституту тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова НААНУ «Асканія-Нова» – Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства (№ державної реєстрації 0111U003252, 2011-2013 рр.) з дисертаційними дослідженнями, які проводилися згідно методики (с. 18) у 2015-2018 рр.?

2. Що автор вкладає у поняття «комерційні генотипи»?

3. Потребують уточнення, за якими методиками визначали енергетичну цінність м'ясної сировини, табл. 3.18-3.20?

4. За якою формулою розраховували індекс відгодівельних якостей, що наведено у таблицях 3.26-3.28?

5. Потребують пояснення надто високих показників товщини шпиків у спеціалізованих м'ясних генотипів (табл. 3.29-3.31)?

6. Дисертанту в доповіді бажано детальніше представити характеристику обладнання для рідкої годівлі свиней *Spotmix II* фірми «Schauer»?

7. При розрахунку економічної ефективності рідкої годівлі, необхідно

враховувати вартість обладнання.

8. Висновок 7 (стор. 149) «Визначено, що за скороченого на сім діб терміну дорощування поросята як за сухого, так і за рідкого типів годівлі мали тенденцію до незначного зниження середньодобових приростів в цей період та покращення конверсії корму...» потребує конкретизації.

9. Авторіві варто вказати у економічній ефективності проведених досліджень ринкову вартість свиней на час проведення експериментів.

10. У роботі зустрічаються деякі орфографічні та стилістичні неточності, друкарські помилки, зокрема: стор. 23, 39, 56, 72, 93 тощо.

Зазначені запитання та зауваження ніяк не знижують цінності і якості виконаної роботи, а допоможуть дисертантові у майбутньому уникати побічних помилок та методично правильно планувати своє подальше дослідження.

12. **Загальний висновок.** Дисертаційна робота В.М. Нечмілова є завершеною науковою працею, виконана на чисельному поголів'ї свиней і оформлена за встановленими вимогами. Вона містить результати клопіткої за характером проведених досліджень роботи, які у сукупності розв'язують багато наукових і практичних питань з пошуку шляхів оптимізації технологічних прийомів дорощування молодняку свиней на підприємствах промислового типу.

Висновки і пропозиції здобувача відповідають характеру проведених досліджень і витікають з результатів дослідів, маючи велике народно-господарське значення для України. Отримані дані будуть цікавими як для виробників, так і для науковців та викладачів у їх професійній діяльності.

Зміст автореферату відповідає самій роботі, а дисертація «Оптимізація технологічних прийомів дорощування гібридного молодняку свиней Ірландської селекції в умовах промислової технології» відповідає «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567, а її автор Нечмілов Віктор Миколайович, заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.04 – технологія виробництва продуктів тваринництва.

Офіційний опонент, доктор
сільськогосподарських наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри технології
виробництва продуктів тваринництва
Миколаївського національного
аграрного університету

В. Я. Лихач

Підпис «В. Я. Лихача» засвідчую:
Начальник відділу кадрів Миколаївського
національного аграрного університету

Л.В. Манкіна